

Látogatás

- Kérem, asszonyom!

Amikor fölemelkedett és lenézett az alatta levő priccsre, a törött szalma lehullott a fekete pokrócra. Nem jött felelet. Még egyszer leszólt:

- Asszonyom!

Ekkor egy hang kérdezett alulról:

- Nekem szólt? - Megjött a fia - mondta, aki fölül feküdt.

- Honnét tudja?

- Itt jön, nem látja? Az asszony megpróbált könyökére támaszkodva a bejárat felé fordulni, de nem sikerült. Így a hangját emelte föl csupán, és tekintetét szegezte az ajtó irányába. A blokk alacsony bejáratától közeledőt nem ismerte föl. Törékeny fiú volt, sovány és aszott arcú, köpenye a betonpadlót söpörte. Lassan csoszogott, nehezen emelte facipőbe bújtatott lábait.

- Te vagy az? - kérdezte a nő, és mosolyogni próbált.

- Megkíséreltem, mama.

Az asszony kinyújtotta a kezét, szeme ott függött a fiún, aki leült a priccs szélére, de nem húzódott közelebb az anyjához.

- Nem akarod? - kérdezte a nő, és elmosolyodott.

- Már felnőtt vagyok - mondta a fiú.

- De az én fiam vagy, és én megcsókolhatlak.

- Felnőtt vagyok - ismételte.

- Nem vagy felnőtt, a gyerekem vagy.

- Már nem vagyok gyerek, a mama téved.
- De régóta nem láttalak - szólt az asszony.
- Nem volt mivel jönnöm.
- Nem kellett volna „valamivel” jönnöd. Látni akartalak.
- Hoztam neked egy fél kenyeret.

A fiú belenyúlt köpenye alá.

- Nem kell - mondta, a fiú minden mozdulatát figyelve.
- Sok kenyere van – válaszolt amaz szárazon.
- Honnét?
- Dolgozom.
- Te?
- Segítek tolni a szekeret, amelyik ágyneműt hord nektek.
- „Nektek”? - csodálkozott a nő.
- A női táborba.
- Nem tudtam.
- Ha nincs kenyere, akkor nincs is miért idejönnöm.
- Gyakran vagy itt?
- Pár naponként.
- Nem tudtam - mondta keserűen.
- Adtak egy hosszú köpenyt, hogy idősebbnek nézzek ki.
- Ja, úgy...
- Tudok kockáztatni, amikor érdemes. Ma van kenyere, tehát eljöttem.
- Ez a legutolsó, amire gondolok. Csak látni szeretnék.
- Már mondtam.
- Mit mondtál?

- Hogy felnőtt vagyok.

- És nem fogsz eljönni?

- Nem.

- Nem akarsz engem látni?

- Nem.

- Azért, mert nem mindig van kenyered?

- Nem azért.

A nő mereven nézett a falra. Arcáról a mosoly már rég lefagyott.

- Talán megmondanád, miért nem akarsz látni? — kérdezte. A fiú hallgatott, hát az anyja biztatta. - Na, mondd!

- Miért kellett zsidónak születnem?

- Talán már várnak - szólt a nő, és tekintete a kijáráthoz tévedt.

- Tudják, hol vagyok. Ha jönnek, majd beszélnek.

- Sokáig lesznek itt?

- Nem mondtad még meg - juttatta eszébe a fiú.

- Nem, nem kellett volna zsidónak születned.

- Hát akkor miért? - Mivel az asszony hallgatott, megismételte: - Miért?

- Mert zsidók vagyunk.

- Ki az a „mi”?

- Az apád és én.

- Nektek kellett, de nekem nem.

- Neked is.

- Nem akarom. Már felnőtt vagyok. Nem akarom - fakadt ki dühösen.

- Nem emlékszem arra, hogy te akartad volna, avagy sem.

- Azért vagyok most itt.

- Így kellett lennie.
- Ha nem akartátok volna... akkor nem.
- Talán - suttogta halkán.

Egy pillanatra csönd lett, majd a fiú megkérdezte:

- Miről ismerik fel, hogy zsidók vagyunk?
- Nem tudom.
- Mindegyik gyerek otthon maradt, csak engem vittek el. Meg titeket.
- Így kellett lennie.
- Nem, nem kellett volna így lennie - makacskodott.
- De igen.
- Kijelentkezhettem volna.
- Attól függetlenül elhurcolnak.
- Ti megmaradhattatok volna zsidónak, de én kijelentkezhettem volna közületek.
- Most már késő - mondta a nő.
- Ezért nem fogok jönni.
- Ezt nem teheted meg velem. Csak te maradtál meg a számomra.
- Mindent átgondoltam.
- Nem értesz meg mindent. - Feküdt, a fekete pokrócot felhúzta az álláig, és csöndben,

nyugodtan beszélt.

- Miről ismerik meg? - kérdezte újból. Az asszony hallgatott. Ezért hozzátette: -

Elmegyek az SS-hez, és megmondom neki, hogy kijelentkezem.

- Ne csináld.
- Miért?
- Mert ez nem segít.
- Honnét tudod? Én majd megmondom neki, hogy nem akarok zsidó lenni.

- Nem hagyatsz itt egyedül.

- De éppen, hogy itt hagylak.

Felállt, és az emeleti priccs tartóoszlopának dőlt. Kinyújtott kezében egy darab fekete kenyeret tartott. Erősen, nyugodtan fogta, és várt. A bejárati ajtó nyikorgott, kinyílt, és a fény szét-fröccsent a barakkban. Az ajtóból egy rab kiáltott be:

- Hé, te! Gyere, megyünk!

A fiú hirtelen mozdulattal rádobta a kenyeret a fekete pokrócra, és el akart fordulni.

- Meg akarlak csókolni - mondta a nő. A homlokán kiütött a verejték, puhán eltolta a pokrócot, és kinyújtotta a kezét.

- Már felnőtt vagyok. Mondtam neked.

Elindult az ajtó felé, facipője keményen kopogott a padlón. A hosszú, csíkos kabát úgy lengett rajta, mintha még ez a vézna test sem tartaná. Eltűnt. Ekkor a felül fekvő nő lehajolva az ágyáról megkérdezte:

- Kérem, asszonyom, hány éves a fia?

- Nyolc - válaszolt amaz, és betakarta arcát a fekete pokróccal.